

REFSNES LAKS AS
Stokksundsveien 1376
7177 REVSNES

Deres ref:
Vår ref: 2020/122194
Dato: 27. januar 2021
Org.nr: 985399077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

Mattilsynet avslår søknad om utvidelse av lokalitet Sandøya 3

Mattilsynet viser til søknad fra Refsnes Laks om utvidelse av lokalitet Sandøya 3 i Åfjord kommune for oppdrett av laks, ørret og regnbueørret. Lokaliteten omsøkes for en øking av maksimal tillatt biomasse (MTB) fra 2340 tonn til 3900 tonn.

Dokumentasjon vedlagt søknaden:

- Diverse prosedyrer
- Beredskapsplan
- Helseuttalelse fra mai 2020
- Strømrappport

Saken gjelder

- 19135 - SANDØYA III, Lokalitetsnummer 19135

Vedtak om avslag på søknad om godkjenning

Mattilsynet avslår Refsnes laks AS sin søknad om biomasseutvidelse på lokalitet Sandøya 3 fra 2340 tonn til 3900 tonn.

Vedtaket er fattet med hjemmel i forskrift om utvidelse av akvakulturanlegg mv § 5 Krav om godkjenning jf. §§ 7 og 10.

Vi har observert:

Det søkes om biomasseutvidelse av Sandøya III i Åfjord kommune. Det søkes om produksjon av laks, ørret og regnbueørret med en begrensning på 3900 tonn MTB. Lokaliteten er per i dag godkjent for 2340 tonn. Dere opplyser at dere trenger biomasseutvidelsen for å ha optimal utnyttelse av selskaps- MTB i tillegg til at selskapet nylig har fått en visningskonsesjon.

Fiskehelse og smitte:

- Avstand til andre lokaliteter: Det ligger tre matfiskanlegg innenfor 5 km fra anlegget, Brandsfjorden (2 km), Flatøyfjorden (2,3 km) og Indre skjervøy (4,6 km). Brandsfjorden tilhører Refsnes laks, de to andre MOWI. Anleggene ligger innenfor samme brakkleggingsgruppe.

- Avstand til viktige lakseførende vassdrag: Det er ingen lakseførende vassdrag innenfor 5 km.
- Avstand til viktige transportruter (farled): Nærmeste farled oppgis å ligge 327 meter fra anlegget.
- Smitterisiko med hensyn til lakselus: I følge barentswatch har dere overskredet lusegrensen 7 ganger i 2020 på lokaliteten og dere har gjennomført mekanisk behandling 13 ganger.
- Drift og helsekontroll ved utvidelse/endring: Helseuttalelsen fra som er lagt ved konkluderer med at det ikke er problemer med fiskehelse og fiskevelferd knyttet til miljø og lokalitetens egenskaper rapporten er fra mai 2020.

Fiskevelferd:

- Strømmålinger: Resultat fra strømmålinger indikerer at hovedretingen på 5, 15 og 60 meters dybde er mot nordøst og at den på 100 meters dybde er mot sørvest. Gjennomsnittlig strømhastighet er vurdert til middels sterk på 5 og 15 meters dyp. På 60 og 100 meters dyp var gjennomsnittsstrøm vurdert som svak. Prosent med nullmålinger var mindre enn 10% på alle dyp.
- Bunnforhold og bunntopografi: Bunnen under anlegget heller mot sørøst og flater ut øst og sør for anlegget.

Beredskapsplan og internkontrollsystem:

Dere har lagt ved beredskapsplan og prosedyrer for helsekontroller, lusetellinger og produksjonsplanlegging ved søknaden.

Mattilsynet vurderer dette slik:

Etableringsforskriften § 5 stiller krav om at etablering og utvidelse av akvakulturanlegg skal være godkjent av Mattilsynet. Det samme gjelder ved annen vesentlig endring. Dere søker om å utvide maksimalt tillatt biomasse fra 2340 tonn til 3900 tonn.

Mattilsynet har utarbeidet retningslinje for saksbehandling av etableringssøknader (Utgave 9, sist endret 15.01.2019) (heretter kalt etableringsretningslinjen).

1. Vurdering av risiko for spredning av smitte - fiskehelse

Det følger av forskriftens § 7 første ledd at godkjenning kan gis dersom etableringen og utvidelse av akvakulturanlegget ikke innebærer en uakseptabel risiko for spredning av smitte. Det samme kravet gjelder ved annen vesentlig endring.

Ifølge annet ledd skal avstand vektlegges i vurdering av smittefaren. I etableringsretningslinjen står det følgende (s.18): «Det skal foretas en konkret vurdering av smittefaren for det omsøkte akvakulturanlegg og dets omliggende miljø, jf. etableringsforskriftens § 7 annet ledd. I vurderingen av smittefaren skal det legges særlig vekt på avstand til vassdrag, annet akvakulturrelatert virksomhet og til grupper av akvakulturanlegg. [..]. Det skal også legges vekt på hvilken art som oppdrettes, driftsform og produksjonsomfang.»

Avstand til omkringliggende akvakulturanlegg og akvakulturrelatert virksomhet:

God dyrehelse oppnås blant annet ved å forebygge, overvåke og bekjempe smittsom sykdom hos fisk og andre akvatisk dyr. Plassering av akvakulturanlegg i forhold til andre virksomheter og omkringliggende miljø har avgjørende betydning for forebygging og bekjempelse av smittsom sykdom.

Søknader om godkjenning av etablering og utvidelse av sjøbaserte matfiskanlegg for laksefisk vurderes ut fra om de ligger utenfor eller innenfor koordinerte brakkleggingsgrupper. En koordinert brakkleggingsgruppe er en gruppe av anlegg som praktiserer fire uker samtidig brakklegging i tråd med korresponderende driftsplaner. Mattilsynet anbefaler fem kilometer som minsteavstand mellom ulike koordinerte brakkleggingsgrupper. Avstanden mellom matfiskanlegg innenfor en brakkleggingsgruppe kan være mindre enn 5 km, og kan være kortere enn 2,5 km.

Det følger av søknaden at lokaliteten ligger i brakkleggingsgruppen fosen nord og det ligger tre lokaliteter innenfor 5 km.

Mattilsynet vurderer at avstandskravet til omkringliggende akvakulturanlegg som oppfylt.

Avstand til viktig transportrute for akvakulturdyr:

I etableringsretningslinjen er anbefalt minsteavstand til farled for oppdrettslaks 1,5 km. Formålet med anbefalt avstand til transportled for levende akvakulturdyr, er å sikre en viss avstand ved trafikk av akvakulturdyr forbi et sjøanlegg.

Det følger av søknaden at lokaliteten ligger 327 meter unna nærmeste farled. Denne avstanden er kortere enn anbefalte minsteavstand i henhold til retningslinjen. Registreringer på barentswatch. no viser at det passerer flere brønnbåter ukentlig nærmere lokaliteten enn 1,5 km. Bakgrunn for denne anbefalingen i retningslinjen er å forhindre oppforming og spredning av smitte.

Mattilsynet vurderer samlet at avstandskravet til farled for oppdrettsfisk som ikke oppfylt og mener en utvidelse av lokaliteten vil innebære en uakseptabel risiko for smittespredning.

Avstand til viktige lakseførende vassdrag:

I etableringsretningslinjen er anbefalt minsteavstand til vassdrag med oppgang av anadrom fisk 2,5 km. Det foreligger en egen forskrift 22.06.2009 nr.961 om særskilte krav til akvakulturrelatert virksomhet i / ved nasjonale laksevassdrag og laksefjorder. Denne forskriften stiller ikke særskilte krav til anlegg utenfor laksefjorder, men den angir at akvakulturanlegg med produksjon av anadrom og marin fisk i sjø, samt nye slakterier og tilvirkningsanlegg for marin fisk, skal lokaliseres minst 5 km fra nasjonalt laksevassdrag.

Mattilsynet har ikke grunn til å tro at utvidelse av den omsøkte lokaliteten vil innebære uakseptabel smitterisiko for ville bestander av laksefisk i nærområdet.

Vurdering av smitterisiko med hensyn til lakselus:

Smittetrykket av enkelte sykdommer og parasitter vil alltid kunne bli større i nærområder når det etableres en lokalitet eller biomassen økes. Lakselus er parasitten som gir de antatt største utfordringene for vill laksefisk i dagens oppdrettssituasjon på landsbasis. Akseptert forekomst av parasitter er regulert i egen forskrift med hjemmel i matloven.

I følge innrapporterte lusetall for utsettet 2019/2020 har dere overskredet lusegrensa syv ganger i perioden fra uke 29 til uke 48. Dere har gjennomført 13 avlusninger i samme periode. Dette viser at dere ikke har god lusekontroll ved dagens drift.

Vi vurderer derfor at en utvidelse at Sandøya 3 ikke er smittemessig forsvarlig med tanke på kontroll med lakselus.

Naturmangfoldloven:

Mattilsynet vurderer ellers rutinemessig i hvilken grad eventuelle smittsomme sykdommer og parasitter fra lokaliteten, kan representere en fare for det omgivende naturmiljøet og avveier ulike hensyn, jf. lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven).

Formålet med naturmangfoldloven er bærekraftig bruk og vern av naturen. Naturen skal gi grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden. Bærekraftig bruk skal også ivaretas gjennom offentlige myndigheters vedtak

Mattilsynet vurderer at dersom lusenivået på lokaliteten er innenfor grenseverdiene i forskrift om lusebekjempelse vil etablering av den nye lokaliteten ikke medfører noen nevneverdig økt belastning av lakselus på villfisk i området. Mattilsynet legger til grunn at etablering av lokaliteten ikke innebærer en risiko av betydning med hensyn til naturens mangfold.

Smittemessig vurdering av drift og helsekontroll:

Etableringsretningslinjen angir at ved behandling av søknad om utvidelse bør det legges vekt på om driften på lokaliteten, med den mengde fisk som så langt har vært tillatt, har vært forsvarlig. Særlig varsling om høy dødelighet, varsling ved mistanke om smittsom sykdom og gjennomføring av helsekontroll, jfr. matloven § 6 og akvakulturdriftsforskriften vil være av interesse i vurderingen. Forsvarlighetsvurderingen knyttes til de forhold som listes i etableringsforskriftens § 7.

Helseuttalelse er vedlagt søknaden. I følge denne karakteriseres helsetilstanden på lokaliteten som nokså god. For H 19 generasjonen har det vært betydelige utfordringer med sår i to av fire merder. Helseuttalelsen beskriver at det er betydelige påslag av lakseus på sensommer og høst andre års i sjø for alle utsettene, men at det har vært god effekt av behandling og at selskapet har klart og holde lakselusa under kontroll.

Oppsummering:

Mattilsynet vurderer at på bakgrunn av lokalitetens nærhet til transportfarled for laksefisk og at dere har hatt gjentatte overskridelser av lusegrensen i 2020 så vil det ikke være smittevernsmessig forsvarlig med en utvidelse på denne lokaliteten.

2. Vurdering av egnethet - fiskevelferd

Det fremgår av etableringsforskriften § 7 femte ledd at den omsøkte akvakulturaktivitet skal kunne ivareta artens krav til et godt levemiljø. Det skal være sikkerhet for tilstrekkelig tilførsel av vann av egnet kvalitet. Ved vurdering av velferden skal opplysninger om anleggets utforming og utstyr samt dets plassering på lokaliteten vurderes opp mot produksjonsform og vanndata.

Strømmålinger:

Opplysning om strømbildet på lokaliteten er viktig for vurdering av fiskens levemiljø. Et godt levemiljø for fisken er en forutsetning for å sikre god fiskehelse og velferd. Vannutskiftingsstrøm er spesielt

viktig for levemiljøet, da det er her fisken stort sett oppholder seg. Måling av spredningsstrøm og bunnstrøm er viktig med tanke på lokalitetens bæreevne. En eventuell opphopning av sedimenter under lokaliteten vil på sikt påvirke vannsøyla over bunnen og dermed fiskens levevilkår.

Oksygen:

Oksygenforholdene i merden er helt avgjørende for god fiskevelferd. Oksygenmetning vurderes som et viktig kriterium for god fiskehelse og fiskevelferd. Laksefisk er spesielt sårbar for lave oksygennivåer. Måling av oksygennivå i utvalgte merder kan være et godt supplement til tetthets- og biomassetall, ettersom lave oksygenverdier indikerer at fisketetthet og/eller biomasse kan være for høy i den enkelte situasjonen. Problemer med oksygensvikt er erfaringsmessig størst ved høy vanntemperatur og ved høy produksjon (maksimal biomasse på lokaliteten).

Mattilsynet vurderer at lokalitetens beliggenhet og strømforhold sannsynliggjør god oksygentilgang for fisken.

Omkringliggende geografi:

Lokalitetens beliggenhet har betydning for miljøet for fisken i merdene.

Mattilsynet vurderer at plasseringen av anlegget vil skape gode forhold for tilgang på frisk vannstrøm og dermed gode levevilkår for oppdrett av laks.

Bunnforhold og topografi:

Opphoping av bunnsedimenter kan ha negativ innvirkning på vannkvaliteten i merden. Risiko for slik negativ innvirkning øker med redusert avstand mellom merd og sjøbunn. Anbefalt minsteavstand mellom notbunn og sjøbunn er i etableringsregningslinjen satt til 20 meter.

Sjøtemperatur:

Temperaturen i en merd er bestemt av oppdrettsanleggets beliggenhet, sammen med vær, strøm og sesong.

Mattilsynet vurderer at målt sjøtemperaturer ved lokaliteten er normal for årstiden, og egnet for oppdrett av laks.

Oppsummering:

Under henvisning til ovennevnte legger Mattilsynet til grunn at den omsøkte akvakulturaktivitet vil ivareta artens krav til et godt levemiljø.

3. Beredskapsplan og internkontrollsystem:

Etableringsforskriften § 7 fjerde ledd stiller krav om at: «Det skal foreligge et internkontrollsystem som sannsynliggjør at kravet til smittehygienisk og velferdsmessig forsvarlig drift, herunder beredskapsplan, risikobasert helsekontroll, opprettholdelse av god vannkvalitet og journalføring, kan etterleves».

For å oppfylle krav til internkontroll må dere vise at dere har kartlagt og har fungerende prosedyrer som reduserer risikoen for overtredelser av lusegrensa. Dere skal ha rutiner som sikrer at dere klarer å avdekke fare for at dere kan komme over lusegrensen slik at dere kan gjennomføre tiltak på et tidlig tidspunkt. Gjentatte overskridelser av lusegrensa i løpet av 2020 viser at dere ikke har gode nok rutiner for håndtering av utfordringer med høye lusetall på nåværende tidspunkt med en MTB på 2340 tonn.

4.Oppsummering:

Mattilsynet konkluderer med avslag på søknad om utvidelse på bakgrunn av gjentatte overskridelser av lusegrensen gjennom 2020 og det at lokaliteten ligger mindre enn 1,5 km unna transportfarled.

Se regelverk og rettigheter.

Med hilsen

John Bjarne Falch
avdelingssjef

*Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.
Dokumenter som må ha signatur blir i tillegg sendt i papirversjon.*

Vedlegg:
Regelverk og rettigheter
Melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak

Regelverk og rettigheter

Mattilsynet kan føre tilsyn og fatte nødvendige vedtak

Mattilsynet har hjemmel til å føre tilsyn og fatte nødvendige vedtak i matloven § 23 og dyrevelferdsloven § 30.

Du har rett til å få veiledning om regelverket og saksbehandlingen

Du har rett til å få veiledning om regelverket og saksbehandlingen. Dette betyr at du kan kreve å få vite hvilket regelverk som gjelder, hvor du finner regelverket og hvordan dette regelverket skal forstås. Du har også rett til å få vite hvordan saken din behandles og hvilke rettigheter du har i den sammenheng. Men vi kan ikke gi konkrete råd om hvordan du skal oppfylle regelverket. Plikten til å veilede følger av forvaltningsloven § 11.

Du har rett til å se saksdokumentene

Du har også rett til å få innsyn i saksdokumentene. Innsynsretten følger av forvaltningsloven §§ 18 - 21.

Du har rett til å klage

Du kan klage på enkeltvedtak. Du må begrunne klagen, skrive under og sende den til oss innen tre uker etter at du har mottatt brevet om vedtaket. Reglene om klage står i forvaltningsloven §§ 28-29. Du finner mer informasjon om klageretten i vedlegget; Melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak.

Vi har vurdert saken etter dette regelverket

- Lov 19. des. 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv (matloven)
- Lov 19. jun. 2009 nr. 97 om dyrevelferd (dyrevelferdsloven)
- FOR 2008-06-17 nr 823: Forskrift 17. jun. 2008 nr. 823 om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg, zoobutikker m.m (forskrift om utvidelse av akvakulturanlegg mv)
- FOR 2004-03-19 nr 537: Forskrift 19. mar. 2004 nr. 537 om internkontroll for å oppfylle akvakulturlovgivningen (forskrift om IK-Akvakultur)

Avsender Mattilsynet Avdeling Trondheim og omland Felles postmottak, Postboks 383 2381 Brumunddal	Melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak (Forvaltningsloven § 27)	
Mottaker (navn og adresse)	Dato	Klageinstans
REFSNES LAKS AS Stokksundsveien 1376 7177 REVSNES	27. januar 2021	Mattilsynet, hovedkontoret

Denne meldingen gir viktige opplysninger hvis du ønsker å klage over vedtak du har fått underretning om.

Klagerett	Du har rett til å klage over vedtaket.
Hvem kan du klage til	Klagen sender du til oss, dvs. avsenderen av dette vedtaket. Hvis vi ikke tar klagen til følge, sender vi den til klageinstansen for endelig avgjørelse.
Klagefrist	Klagefristen er tre uker fra den dag du mottar dette brevet. Det er tilstrekkelig at klagen er postlagt før fristen løper ut. Dersom du klager så sent at det kan være uklart for oss om du har klaget i rett tid, ber vi deg oppgi den datoen du mottok dette brevet. Dersom du klager for sent, kan vi se bort fra klagen. Du kan søke om å få forlenget klagefristen. Vi ber deg da nevne grunnen til at du ønsker det.
Rett til å kreve begrunnelse	Dersom du mener vi ikke har begrunnet vedtaket, kan du kreve å få begrunnelse. Slikt krav må i så fall sendes oss før klagefristen utløper. Klagefristen blir da avbrutt, og ny frist på tre uker begynner å løpe fra det tidspunktet du mottar begrunnelsen.
Klagens innhold	I klagen må du nevne: • hvilket vedtak du klager over • årsaken til at du klager • den eller de endringene du ønsker • eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vår vurdering av klagen Du må undertegne klagen.
Utsetting av vedtaket	Vedtaket er ment å skulle gjennomføres innen den fastsatte fristen. Dette gjelder selv om du klager på vedtaket. Du kan søke om å få utsatt iverksettingen inntil klagefristen er ute eller klagen er avgjort.
Rett til dokumentinnsyn og veiledning	Du har som hovedregel rett til å se dokumentene i saken etter forvaltningsloven §§ 18 og 19. Du må i så fall kontakte oss. Da kan du også få nærmere veiledning om klageretten, om fremgangsmåten ved klage og om reglene for saksbehandlingen ellers.
Kostnader ved klagesaken	Du kan søke om å få dekket utgifter til nødvendig advokathjelp etter reglene om fritt rettsråd. Vanligvis gjelder visse inntekts- og formuegrenser. Fylkesmannen eller advokaten din kan gi nærmere veiledning. Uavhengig av denne ordningen, kan du etter forvaltningsloven § 36 kreve dekning for vesentlige kostnader som følge av klagen dersom Mattilsynet omgjør vedtaket. Dette vil for eksempel kunne omfatte utgifter til advokathjelp. Ved en omgjøring av vedtaket som følge av klagen, vil vi orientere deg om denne rettigheten.
Klage til Sivilombudsmannen	Hvis klagen ikke har ført frem og du mener at Mattilsynet har utsatt deg for urett, kan du klage til Stortingets ombudsmann for forvaltningen (Sivilombudsmannen). Sivilombudsmannen kan ikke selv endre vedtaket, men kan gi sin vurdering av hvordan vi har behandlet saken og om vi har begått feil eller forsømmelser.

